

Modül (öneri) No	355
Öğrenme Alanı (Temel konu)	Ehadiyet
Modül (Alt konu)	Ehadiyet Tecellisi
Amaçlar	- Ehadiyet kavramını tanımlar, - Kâinatı yaratan, terbiye ve idare edenin tek bir ilah olduğunu bilir, - Kainattaki ehadiyet tecellilerini görür.
Süre	40 dk.
Seviye	Seviye-3
Yöntem ve Teknik-Etkinlik	Sokratik Tartışma, İlke Çıkarma
Materyal ve Teknoloji	Yeşil ve kırmızı bayrak veya kağıtlar
İşleniş/Öğrenme-öğretme süreci	1. Yöntem: Sokratik Tartışma A. İroni (alaysı) basamağı soruları: - Tek olan yaratıcının kainattaki bütün varlıkları terbiye ve idare etmesi nasıl oluyor? - Yaratıcı hiçbir mekânda olmadığı ve varlığı eşyadan sonsuz üstün iken, her yerde bulunması ve her şeye yakın olması nasıl oluyor? B. Maeutik (doğurtma/buldurma) basamağı soruları: - Kâinat ve içindeki eşya tek bir yaratıcının tasarrufuna verilmeyecek olsa sonuç ne olurdu? 1. Yöntemin Süreci - Öğretmen ironi sorularını tahtaya yazar. - Cevap niteliğindeki metni dağıtır. - Metin okunduktan ve üzerinde gerekli müzakereler yapıldıktan sonra maetik soru tahtaya yazılır. - Öğrencilerden metinden faydalanarak cevap üretmeye çalışması istenir. - Bu süreçte öğretmen tahtaya yazdığı sorular çerçevesinde kalarak öğrencilere sorularıyla yön verir. 2. Yöntem: İlke Çıkarma Örnek İlkesel Çıkarımlar: - Kâinatı yaratanın, terbiye ve idare edenin tek bir ilah olduğunu kabul etmemenin neticesinde kainattaki zerrelere adedince ilahların olacağını kabul etmek zorunda kalacağımı bilmeliyim.

	• Kâinatın yaratıcısının herhangi bir eşyaya benzediği yanılgısına düşerek cahiller zümresine dahil olmamalıyım. Çünkü o mekândan münezzehtir ve eşyadan âlidir. • Bir tek güneşin ışığının tüm şeffaf zeminlerde yansımaları örneği üzerinden aynen bunun gibi bir tek yaratıcının hükmünün her yerde an be an tecelli ettiği çıkarımına varmalıyım. 2. Yöntemin Süreci • Öğretmen öğrenme ortamında ilkeleri birlikte çıkarabilmeleri için öğrencileri sayısal durumlarına göre gruplara ayırır. • Öğretmen metni gruplara dağıtır. • Öğretmen metin merkezli ilkeler çıkarmalarını gruplardan talep eder. • Öğretmen gruplardan gelen ilkeleri okumalarını ister. • Öğretmen ve öğrenciler gelen ilkeleri metin merkezli değerlendirirler. İstenirse ilkelerde benzer olanlar birleştirilip tek metin haline getirebilirler.
Ölçme ve Değerlendirme	Doğru Yanlış Etkinliği Gruplara bu cümleler okunur. Sonrasında doğru ise yeşil, yanlış ise kırmızı kâğıt kaldırılır. • Kâinatı yaratan, terbiye ve idare eden tek bir ilahıdır. (D) • Kâinatın yaratıcısı yarattığı eşya cinsindendir. (Y) • Zât-ı Akdes olan yaratıcının irâdesi, kudreti ve ilmi mutlak ve gayr-i muhîttir. (D) • Celîl-i Zülcemâl, Cemîl-i Zülkemâl olan yaratıcı eşyaya tecellileriyle gayet yakındır. (D)
İlişkili metinler	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹ Bir tek zat, muhtelif merâyâ vasıtasıyla külliyet kesb eder. Cüz'î-yi hakikî iken, umumî şüunata mâlik bir küllî hükmüne geçer. Meselâ, şems bir cüz'î-yi müşahhas iken, eşya-i şeffafe vasıtasıyla, öyle bir küllî hükmüne geçer ki, rûy-i zemini timsalleriyle, akisleriyle dolduruyor; hatta katarat ve parlak zerrat adedince cilveleri bulunuyor. Güneşin harareti ve ziyası ve ziyasının içinde olan yedi renkli elvan-ı seb'ası, her birisi, mukabilindeki eşyaya muhit, âmm ve şamil oldukları hâlde; her bir şeffaf şey dahi güneşin timsaliyle beraber harareti, hem

¹ Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

ziyayı, hem elvan-ı seb'ayı göz bebeğinde saklıyor ve safi kalbini ona bir taht yapıyor.

Demek, şems, vahidiyet haysiyetiyle, ona mukabil umum eşyaya muhit olduğu gibi; ehadiyet cihetiyle, her bir şeyde güneş çok vasıflarıyla beraber, bir nevi cilve-i zatıyla bulunur. [...]

Madem güneş gibi âciz ve musahhar mahlûklar ve ruhanî gibi madde ile mukayyed nimmuranî masnular, nuraniyet sırrıyla, bir yerde iken, pek çok yerlerde bulunabilirler; mukayyed bir cüz'î iken, mutlak bir küllî hükmünü alırlar; bir anda cüz'î bir ihtiyâr ile, pek çok muhtelif işleri yapabilirler. Acaba maddeden mücerred ve muallâ ve tahdid-i kayıt ve zulmet-i kesafetten münezzeh ve müberra ve şu umum envâr ve bütün nuraniyat Onun envâr-ı kudsiye-i esmasının bir kesif zılâli ve umum vücut ve bütün hayat ve âlem-i ervah ve âlem-i misal nimşeffaf bir âyine-i cemali ve sıfâtı muhita ve şuunatı külliye olan bir Zat-ı Akdes'in irade-i külliye ve kudret-i mutlaka ve ilm-i muhitte tecellî-i sıfâtı ve cilve-i ef'âli içindeki teveccüh-ü ehadiyetinden hangi şey saklanabilir, hangi iş ağır gelebilir, hangi şey gizlenebilir, hangi ferd uzak kalabilir, hangi şahıs külliyyet kesb etmeden ona yanaşabilir?

Evet, nasıl güneş, kayıtsız nuru, maddesiz aksi vasıtasıyla, sana senin göz bebeğinden daha yakın olduğu hâlde, sen mukayyed olduğun için ondan gayet uzaksın. Ona yanaşmak için çok kayıtlardan tecerrüd etmek, çok merâtib-i külliyyeden geçmek lâzım gelir. Âdeta, manen yer kadar büyüyüp, kamer kadar yükselip, sonra doğrudan doğruya güneşin mertebe-i asliyesine bir derece yanaşabilir ve perdesiz görüşebilirsin. Öyle de, Celîl-i Zülcemal, Cemîl-i Zülkemâl, sana gayet yakındır. Sen Onan gayet uzaksın.

(Sözler, Yeni Asya Neşriyat, İstanbul-2023, s. 223-24)

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ²
وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ³

² Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın (Bakara Suresi: 32.)

³ Duaları şu sözlerle sona erer: “Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur” (Yunus Suresi: 10.)